

Андрій Шуляр, архітектор, дослідник
співзасновник агенції “Urban Curators”, м. Київ

АНДРІЙ ШУЛЯР – АРХІТЕКТОР ЕКОСИСТЕМИ

У цьому тексті важливо було б не так ще раз перелічити досягнення Андрія Шуляра за його довгу кар’єру, як поглянути на його роботу з точки зору сьогоdnішнього покоління і тих процесів, які відбуваються в нашій країні сьогодні. В наші дні, в середовищі тих, хто займається розвитком міста, часто говорять про інтегрований підхід, узгоджене планування, сталий розвиток чи екосистеми. У Києво-Могилянській Бізнес Школі (KMBS) є курс присвячений бізнес екосистемам. Якщо глянути на це явище ближче, стає ще раз зрозуміло, що “все нове – забуде старе”. Дозвольте пояснити.

Екосистеми у природі, бізнесі, урбанізмі чи будь-якій іншій сфері мають спільні риси. Їх елементи перебувають у інтенсивній, складній взаємодії і взаємозалежності. Кроуфорд Стенлі Голлінг та Майкл Голдберг описують природні та міські екосистеми і на прикладах пояснюють наслідки, якщо один із елементів змінити чи прибрати [1]. Саме це відбулося в професійній архітектурній системі Львова після II Світової Війни – ця екосистема була фактично зруйнована. Першому післявоєнному поколінню архітекторів довелося відбудовувати не лише зруйноване місто, але й створювати систему планування та взаємовідносин наново [2].

Ці львівські архітектори та містобудівники серед яких був Андрій Шуляр дало львівській архітектурі новий яскравий виток. Роман Липка, Наталя Дзядик, Іван Базарник, Ярослав Новаківський, Володимир Дорошенко, Мирон Вендзилович, Соломон Райзман, Анатолій та Муза Консулови – короткий перелік тих хто будував, Радянський Львів та область. Це було одним з найбільш продуктивних поколінь за історію львівської архітектури та містопланування. Для того, щоб ці таланти могли себе проявити, потрібен був хтось, хто організовує процес так, щоб їм не треба було відволікатися від творчості.

Для того, щоб мати хороше місто, недостатньо мати талановитих архітекторів. Україна сьогодні має чимало хороших архітекторів, однак

наші міста є далекими від комфортних, про що свідчать світові рейтинги. Це означає, що більше не існує самої культури створення якісного актуального архітектурного середовища, для якого потрібно більше, ніж хороший архітектор чи хороший замовник. Необхідна налагоджена екосистема, яка включала б усе розмаїття міських агентів (міських політиків, представників адміністрації, експертів, замовників, девелоперів, інвесторів, активістів, покупців, користувачів, тощо).

Що ж таке екосистема? Її ключові ознаки:

- Необхідні гравці-учасники екосистеми, мають необхідні спроможності, ресурси, компетенції, впливи;
- Всі учасники знають свої ролі, погоджені стратегії, цілі;
- Учасники взаємопов'язані і взаємозалежні;
- Управління здійснюється через баланс інтересів і інтеграцію;
- Ключові гравці встановлюють правила гри (спільна політика, законодавство тощо);
- Важливе посилення результатів один одного.

Пол Наказава, професор архітектурної практики Гарвардського університету (GSD), на прикладі роботи в ОМА, наголошує на важливості людини, яка організує процес, зводить всіх агентів і оркеструє таким чином, щоб самі творці не переймалися рутинною, а змогли вивільнити свій таланти [3]. Водночас ключовим для цієї людини є стратегічне бачення широкої картини і плану розвитку. Це архітектура наступного порядку – архітектура екосистеми.

У бізнес екосистемах виділяють три категорії агентів: доміатор, ключовий гравець, нішовий агент. У кожного є своя роль і своя стратегія поведінки, однак структуру взаємодії вибудовує саме архітектор екосистеми. Андрій Шуляр доклався до багатьох системних перетворень в архітектурі Львова та області, наприклад: створення архітектурного факультету у Львівському сільськогосподарському інституті в Дублянах, забезпечення міст львівської області генеральними планами, кадрове забезпечення районів та формування архітектурних підрозділів, створення у Львові Державного історико-архітектурного заповідника [4]. Все це у підсумку забезпечило сталий розвиток регіону на десятиліття вперед.

Зрозуміло, що Андрій Шуляр не зробив цих перетворень власноруч чи наодинці, однак він забезпечив взаємовідносини між потрібними людьми-агентами з усіх необхідних сфер планування та політик. В цьому і полягає роль архітектора екосистеми.

Andriy Shulyar, architect, researcher,
co-founder of Urban Curators agency, Kyiv, UA

ANDRIY SHULYAR – ECOSYSTEM ARCHITECT

The point of this text is not to mention Mr. Andriy Shulyar and his long term career achievements, but rather to see his work through the lens of contemporary generation and those processes taking place today in our country. These days those who work in the field of urbanism frequently use notions like integrated approach, participatory planning, sustainability or ecosystems. Kyiv-Mohyla Business School (KMBS) has its own course about business ecosystems. But if one looks closer at them, admits again that “new is forgotten old”. Allow me to explain.

Natural or urban ecosystems share some common features. Their elements interact and are mutually dependant in complex and intensive way. Crawford Stanley Holling and Michael Goldberg described natural and urban ecosystems [1]. They give examples and explain various consequences for the system if its elements change or disappear. That’s what happened in the system of architectural profession after WWII. The ecosystem was dismantled. The first post-war generation of architects, not only did they have to renovate the city, but entire system of planning and interaction from scratch [2].

These Lviv architects gave a new spin to local architecture. Roman Lypka, Natalya Dzyadyk, Ivan Bazarnyk, Yaroslav Novakivskyi, Volodymyr Doroshenko, Myron Vendzylovych, Solomon Raismann, Anatoliy and Mysa Konsulov(a) – a short list of those who made Soviet Lviv and the neighboring region. It was one of the most productive generations throughout the history of local architecture and urban planning. At that

time somebody was needed to arrange this process in a way so these talents wouldn't bother and could focus on their work.

Architectural talent is not enough to have a good city. There are many good architects working in Ukraine today but our cities are far from being comfortable. The world rates are the evidence. This means that profound culture of citymaking, which takes more than a good architect or a good client, does not exist any more. There has to be a developed ecosystem of various city agents that would include policy makers, city officials, experts, professionals, clients, developers, investors, activists, users, etc.

What is ecosystem? Here are some critical features:

- It requires agents-participants who possess capabilities, resources, competences, influence;
- All participants know their roles agreed strategies and goals;
- Participants are connected and dependant on each other
- Management is based on balance of interests and integration
- Key agents set the rules (common policies, legislation, etc.)
- Mutual enhancing of results is important.

Paul Nakazawa, professor of architectural practice at Harvard Graduate School of Design (GSD), while describing his work in OMA emphasizes, that there has to be a person which organizes a process, brings all agents together and orchestrates everything in a way so others wouldn't bother for the routine and release their talents [3]. At the same time, the key qualities for such person is strategic thinking and ability to see a big picture. This is a next level architecture – ecosystem architecture.

Business ecosystems feature three types of agents: dominator, key player, and niche agent. Each of them has his own role and strategy but it is the ecosystem architect who develops the network and interaction structure. Andriy Shulyar have made a great contribution to systematic achievements in architectural field in Lviv and its region, for example: establishing of architectural school at Lviv Agricultural University (Dublyany); provision of various towns with master plans; formation of architectural teams and professionalizing them, establishing of Lviv

Historical-Architectural Reserve [4]. All this combined ensured sustainable development of the region for decades to follow.

It's clear that Andriy Shulyar didn't do these changes by himself, but he developed a vital network among crucial people-agents engaged from all required fields of planning and policies. This is a role of ecosystem architect.

Список літератури: / Reference:

1. C.S. Holling and M.A. Goldberg: Ecology and Planning reprinted in ProjectiveEcologies edited by Chris Reed and Nina-Marie Lister, 106-123, Harvard University Graduate School of Design, Actar, 2014;
2. Н. Дзядик, Р. Липка. Перші випускники архітектурної спеціальності Львівської політехніки післявоєнного періоду (1946-1951pp.), 32-39, Архітектурний вісник, № 30, 2008;
3. Talking Practice: Paul Nakazawa, Podcasts, GSD Harvard University. Електронне джерело: <https://www.gsd.harvard.edu/2018/09/talking-practice-paul-nakazawa/>
4. А. Шуляр. У пошуках кращих форм управління, 40-43, Архітектурний вісник, № 30, 2008

Оксана Юрчишин, канд. арх., доцент
Кафедра архітектурного проектування
Національний університет «Львівська політехніка»

**ВАГОМІСТЬ ВПЛИВУ МІСЬКОГО ПРОСТОРУ
НА ФОРМУВАННЯ ДИТЯЧОЇ ОСОБИСТОСТІ –
ДИТЯЧОЇ СУБКУЛЬТУРИ**

Будучи об'єктом загальнокультурного впливу і водночас суб'єктом культуротворчого процесу, діти створюють свій власний світ, власну культуру, власний простір. Місто, як один з найсильніших та найповніших проявів культури, має неоднозначний вплив на творення дитячої культури, так званого феномену дитячої субкультури.